

**NE
OLUYOR**

**NEYİ
SAVU-
NUYORUZ**

**İŞÇİ SINIFININ SOSYAL
HAKLARI**

SOSYAL HAKLAR NEDİR?

- Sosyal haklar eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, sendikal örgütlenme ve barınma gibi yaşamın temel alanlarındaki hakları kapsar. Bu haklar işçi sınıfının gündelik ve toplumsal varoluşunu piyasa şiddetinden ve toplumun eşitsiz ilişkilerinden korur.
- Sosyal haklar 19. yüzyılda işçi sınıfının mücadeleleri ile kazanılmış, 20. yüzyılın başlarında genişlemiş ve 1960 ve 70'li yıllarda dünya genelinde kurumsallaşmıştır.
- Sosyal haklar işçi sınıfının medeni (özgürlük, mülkiyet, evlilik gibi) ve siyasal (seçme ve seçilme hakkı gibi) haklarını tamamlayan en önemli toplumsal kazanımdır.
- Sosyal haklarla birlikte işçi sınıfının eğitime, sağlığa, barınmaya ve sosyal güvenliğe ulaşması kamucu politikaları gerektirmiş ve devlet eliyle gerçekleştirilmiştir.
- İşçi sınıfı ve emekten yana siyaset tarih boyunca sosyal hakların alanını, içeriğini ve kapsamını genişletmeye çalışırken, sermaye sınıfı ve siyaseti sosyal hakları budamaya ve piyasa şiddetine açmaya eğilimli olmuştur.

YURTTAŞLIK VE SOSYAL HAKLAR

- Yurttaşlık toplumdaki tüm eşitsizliklere karşı herkesin eşit medeni ve siyasal haklara sahip olmasını gerektirir. Sosyal hakların da temeli yurttaşlıktır. Yurttaşlık herkesin yaşadığı toplumun sorunlarına ve geleceğine dair eşit söz hakkı olmasını içerir.
- Sosyal haklar da toplumdaki şiddetli eşitsizlikleri azaltarak herkesin insanca koşullarda toplumsal yaşama katılmasını ve sözünü söylemesini mümkün kılar. Bu nedenle yurttaşlığın gerçek anlamda işlemesi için sosyal haklar temel önemdedir.
- Yurttaşlığın içerdiği haklar üretim ilişkilerindeki eşitsizliğe karşı yalnız emekçileri değil, tüm toplumu korur.
- Bugün sosyal hakların yıkımı, toplumdaki yurttaşlık ilişkilerinin de yıkımını beraberinde getirmektedir. İşçi sınıfının toplumsal yaşama katılması ve sözünü söylemesinin önündeki en büyük engellerden biri de asgari güvence sağlayan sosyal haklarının olmamasıdır.

SOSYAL HAK KAYIPLARI

1980'lerden sonra yaşanan en büyük dönüşüm sosyal hakların yok edilmesidir. Neoliberalizm, 20. yüzyıl boyunca toplumsal sınıflar arasında devlet, toplum ve ekonomi üzerinde oluşmuş dengeyi kırıp tüm sosyal hakları tarumar etmiştir.

- Neoliberalizmle birlikte devletin küçültülmesi gündeme gelmiş, buna bağlı olarak eğitim, sağlık, sosyal güvenlik gibi tüm sosyal hak alanları özelleştirilmiş ve sermayenin kar elde edeceği faaliyetler haline getirilmiştir.
- Bugün sosyal haklar birer hak olmaktan çıkarılmış, parayla satılan ticari ürünlere dönüştürülmüştür. Toplumda parası olanın kaliteli eğitim, sağlık ve barınmaya ulaşabildiği, parası olmayanın ise bu hizmetlerden yararlanamadığı bir durum ortaya çıkmıştır.
- Salgın süreci sosyal hak kayıplarının toplum için ne kadar yıkıcı olduğunu bir kez daha göstermiştir. Sağlık ve bakım hizmetlerinin özelleştirilmiş olması, bu süreçte halk sağlığının yeterince sağlanamamasının temel nedeni olmuştur.
- Sosyal hakların yok edilmesi, toplumdaki bölüşüm ilişkilerini de olumsuz etkilemiş toplumsal sınıflar arasındaki uçurum hiç olmadığı kadar açılmıştır.
- Sosyal hakların yok edildiği günümüzde lütuf ve merhamete dayanan sosyal yardımlar ve yoksulluk yönetimi gündeme gelmektedir.

Bugün sağlığa, eğitime, işe ve sosyal güvenceye erişimde yaşanan sorunların en büyük nedeni sosyal hakların yok edilmiş olmasıdır. Parası olanın yaşadığı, parası olmayanın kaderine edildiği bir toplumsal manzara yaratılmıştır.

SOSYAL HAKLARIMIZI YENİDEN KAZANACAĞIZ

- Eğitim, sağlık, sosyal güvence, barınma gibi temel insani gereksinimler yeniden sosyal hak olarak tanınmalıdır. Sosyal hak olarak tanımlanan bu hizmetler her yurttaşta eşit, parasız, nitelikli şekilde ulaştırılmalıdır.
- Elektrik ve temel gıdalar gibi ihtiyaçlar da sosyal haklar kapsamına alınmalı, kamu hizmeti olarak sunulmalıdır.
- Sosyal hakların finansmanı için adaletli bir vergi dağılımı ve bölüşüm politikaları uygulanmalıdır.
- Toplumsal eşitsizliğin azaltılmasında lütuf ve merhamete dayanan sosyal yardımlar yerine, eşitliğe dayanan sosyal haklar sağlanmalıdır.
- İşçi sınıfının gıdaya, işe, eğitime ve sağlığa ulaşması mücadelesi aynı zamanda bir yurttaşlık mücadelesidir.

*İşçi sınıfının temel sosyal haklara sahip olması imkansız değildir.
Daha önce kazandığımız gibi yine kazanacağız.*

GENEL-İŞ EMEK GAZETESİ

Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası

Sahibi: GENEL-İŞ Sendikası adına Genel Başkan **Remzi ÇALIŞKAN** - Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: **Şükret SEVGENER**

Yayına Hazırlık: DİSK/GENEL-İŞ Basın Bürosu

Yönetim Yeri: Çankırı Caddesi No: 28 Kat: 4-9 Ulus/ANKARA **Tel:** (0312) 309 15 47 **Fax:** (0312) 309 10 46

www.genel-is.org.tr , bilgi@genel-is.org.tr , basin@genel-is.org.tr

Basım Yeri: Buğra Matbaacılık Yapıcı İş Merkezi 74 / 32-33 İskitler/ANKARA (0312 342 19 18) **Baskı Tarihi:** Mart 2022